

Список використаних джерел:

1. Ганоцкая О. В. Дизайнерское образование в Украине в условиях современных реформ. Графічний дизайн: історія, сучасність та перспективи розвитку. Всеукраїнська науково-практична конференція, Харків, 17 жовтня 2012 року. Харків : ХДАДМ, 2012. С. 5.
2. Гладун О. Глобалізаційний і національний вектори розвитку графічного дизайну України. Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії: Зб. наук. пр. Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України, 2007. Вип. 7. С. 45-49.
3. Давиденко Л. Засоби художньої виразності у книжковій графіці: традиції та інновації. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2014. С. 115-117.
4. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. С. 17-80
5. Квентин Ньюарк. Что такое графический дизайн? Руководство по дизайну. Москва : АСТ, Апрель, 2015. С. 256.
6. Сбітнева Н. Ф. Графічний дизайн: до історії становлення. *Вісник Харківської державної академії дизайн та мистецтва*. 2008. № 2. С. 96-105.
7. Серов С.І. Стиль в графическом дизайне. 60-80-е годы. Москва : ВНИИТЭ, 1991. С. 5.

Лукашук А.В.

магістр;

Буяло Т.Є.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ У 7-9 КЛАСАХ

В Україні триває реформування системи освіти відповідно до впровадження нових стандартів навчання, задекларованих Концепцією Нової української школи [2]. Основними завданнями Нової української школи стало формування ключових і предметних компетентностей школярів, зміна освітньої парадигми у руслі дитиноцентризму та природоцентризму. Інструментом становлення нової освіти є

інноваційна діяльність, яка полягає у внесенні якісно нових елементів у освітній процес. Одним із кращих прикладів формування та розвитку компетентностей учнів є проектна методика, у якій використовуються принципи рефлексії, партнерство, неординарність, креативність, толерантність.

Проектна діяльність школярів у контексті вивчення природничих дисциплін є відносно новим і недостатньо розробленим напрямком в освітньому процесі Нової української школи. Метод проектів створює умови, коли учень може самостійно здобувати нові знання чи застосовувати набуті раніше. Він стимулює інтерес школярів до певних проблем, що передбачає оволодіння відповідною сумою знань і допомагає побачити їх практичну цінність.

Недостатня проінформованість учителів хімії та інших природничих предметів щодо організації та проведення проектної діяльності учнів призвела до того, що проекти або взагалі не включаються учителями у зміст своєї роботи, або педагоги зловживають цим методом навчання. Окрім того, як показує аналіз методичних інформаційних джерел та спостереження за роботою учителів під час проходження студентами педагогічної практики, учителі володіють фрагментарною інформацією щодо проектної діяльності учнів, її змістом та репрезентуванням результатів.

Відповідно до оновленої програми з хімії всі теми проектів має вибирати учитель, то виникає потреба в ознайомленні учителя, який розпочинає свою педагогічну діяльність, з тематикою можливих проектів, а також методикою організації проектної діяльності учнів при вивченні хімії [5].

Слово «проект» у перекладі з латинської мови означає «кинутий вперед». Проект – це поєднання теорії та практики, постановка певного завдання і практичне його виконання. Освітні проекти спрямовані на оволодіння різними способами творчої, дослідницької діяльності, духовне та професійне становлення особистості через активні дії й створення суб'єктом власної стратегії.

1. Ідея включення проектної діяльності в освітній процес була запропонована американським педагогом і філософом Джоном Дьюї більше століття тому. Вперше у вітчизняній педагогіці актуальність цієї проблеми вивчали А. Макаренко та В. Сухомлинський. Теоретичні й концептуальні положення проектної технології в українській педагогіці

досліджують Н.В. Борисова, Т.І. Вороненко, Т.В. Качеровська, О.Е. Коваленко, О.М. Пехота, Г.М. Романова та інші.

Проектна робота може бути теоретичною або експериментальною. Тривалість проекту – різна: від уроку (міні-проект), кількох днів (короткотерміновий проект), до року (довготерміновий). Презентація та обговорення (захист) проектів відбувається на спеціально відведеному уроці або під час уроку з певної теми.

З метою аналізу наявності методичних рекомендацій щодо виконання учнями проектів нами було проаналізовано підручники з хімії 7-9 класів О. Ярошенко, П. Попеля та Г. Лашевської. Як з'ясувалося, лише у підручнику Г. Лашевської наявні поради школярам у загальному вигляді, як працювати над виконанням навчальних проектів [3].

Ми вважаємо, що цього недостатньо, оскільки школярі, особливо 7 класу потребують більш детальних пояснень щодо роботи над проектом, учням потрібно наводити конкретні приклади як планів роботи, так і результатів роботи.

Тому ми розробити методичні рекомендації для виконання проектів з хімії учнями 7-9 класів та апробували їх у ході педагогічного експерименту.

Наведемо приклади. Проект для учнів 7 класу «Проблема забруднення повітря та способи розв'язання її».

Рекомендації учням щодо виконання проекту:

1) спробуй відповісти на наступні запитання: чим ця тема тебе зацікавила? Чому проблема забруднення повітря така важлива? Що буде, якщо не звертати увагу на забруднення повітря? Наскільки актуальна ця проблема у твоїй місцевості, у класі, дома? Чи міг би ти особисто вплинути на стан забруднення повітря?

2) склади план роботи над виконанням проекту. Він може мати наступний вигляд: а) з'ясує, який стан має повітря у твоїй місцевості (кабінеті хімії, їдальні, дома тощо); б) що є головними забруднювачами повітря (які підприємства, звалища, газові плити, ферми, інші джерела забруднення) та які шкідливі речовини попадають у повітря у результати роботи вище перерахованих забруднювачів (формула, хімічна та фізіологічна дія); в) запропонує, як можна перешкодити попаданню цих речовин у повітря (склади схему установки, поррахуй, скільки грошей потрібно на конструювання та обслуговування такої установки. Окремо поррахуй, скільки коштів буде потрібно для боротьби з наслідками попадання речовин у повітря);

3) виконай поставлені завдання сам, або у складі групи, розподіливши задачі між різними учнями. Стань керівником проекту, збери результати роботи, проаналізуй їх і виріши, як їх краще репрезентувати (це може бути презентація, відеоролик, стінна газета, плакат, виступ агітбригади тощо).

Проект для учнів 8 класу «З історії відкриття періодичної системи хімічних елементів». Мета: дослідити історію відкриття періодичної системи хімічних елементів. Завдання:

1. Використовуючи Інтернет-ресурси та інші джерела інформації знайти дані про спроби класифікації хімічних елементів ученими до Д.І. Менделєєва. Розмістити їх у хронологічному порядку.

2. Ознайомитися із роботою Д.І. Менделєєва над створенням системи хімічних елементів.

3. Зробити висновок про значення відкриття Д.І. Менделєєвим Періодичного закону і Періодичної системи.

4. Скласти план доповіді про історію відкриття Періодичної системи.

5. Результати оформити (згідно власно розробленого плану) у вигляді презентації (до 12 слайдів), що висвітлює історію відкриття періодичної системи.

Основними вимогами до презентації є:

- Розкриття теми проекту із показом головних результатів дослідження (лаконічність, без зайвого тексту);
- Наявність ілюстрацій, що посилюють інформативність слайдів;
- Естетичне оформлення.

Термін виконання 14 днів від отримання завдання.

При проходженні педагогічної практики у Навчально-виховному комплексі «Спеціалізована школа І-ІІІ ступенів-ліцей» № 20 нами були проведені уроки з виконанням міні-проектів. Після проведених уроків, за методикою З.І. Васильєвої було проведено анкетування учнів з метою виявлення задоволення експериментальним навчанням. Учні мали оцінити ступінь задоволення за чотирма експериментальними чинниками: робота у складі малих навчальних груп, робота із диференційованими завданнями, робота з алгоритмічними приписами, задоволення від проектної роботи в цілому. Оцінювання відбувалося за шкалою: повністю задоволений (+1); задоволений (+0,5); незадоволений (-0,5); абсолютно незадоволений (-1); не знаю (0) [1]. Після цього

вираховувався коефіцієнт задоволення, значення якого при повному задоволенні має становити 1.

Так, роботу складі малих груп при виконанні навчального проекту учні оцінили на 0,63, виконання диференційованих завдань – на 0,8, алгоритмічні приписи щодо плану виконання проекту на 0,85, задоволення від роботи над виконанням проекту в цілому на 0,85.

На основі отриманих даних робимо висновок, що використання проектної діяльності на уроках хімії задовольняють учнів.

Таким чином, працюючи над створенням проектів, учні залучаються до творчої діяльності, вчать працювати в колективі не лише один з одним, але і з дорослими (вчителями, батьками). Ця робота сприяє розвитку пізнавального інтересу, допомагає відкрити для себе нові знання, вчить експериментувати, виявляти шляхи рішення поставленої проблеми, нести відповідальність за свою діяльність, що позитивно впливає на якість засвоєння навчального матеріалу. Крім того, школярі проявляють свою індивідуальність, власну активність на кожному етапі виконання проекту. Учні в кінці роботи над проектом бачать результат своєї діяльності в групі, який підвищує їхню впевненість та самооцінку, що є важливим у житті, та дає можливість відчувати власну компетентність у темі (розділі), який вивчається.

Список використаних джерел:

1. Васильєва З.И. Изучение личности школьника учителем / З.И. Васильєва, Н.В. Бочкина, Е.С. Заир-Бек. – М.: Педагогика, 1991. – 135 с.
2. Концепція нової української школи. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html>
3. Лашевська Г.А. Хімія. Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Г.А. Лашевська, А.А. Лашевська. – Київ: Генеза, 2015. – 192 с.
4. Липовенко Г.О. Проектна діяльність школярів при вивченні біології в основній школі / Г.О. Липовенко, Т.Є. Буяло. // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Основні напрями розвитку педагогічної науки» (м. Чернігів, 20-21 жовтня 2017 р.). – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017. – С. 51-54.
5. ХІМІЯ. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programi-5-9-klas-2017.html>